

Талабалар қасамд қилаётган пайт.

Абу Райхон Беруний номидаги Тошкент давлат техника университети талабаларининг Ўзбекистон Республикасининг барча талабаларига МУРОЖААТИ

1992 йил 1 сентябрда халқимиз Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилинганлигининг бир йиллигини тантанали равишда нишонлади.

Утган йил давомида республикадаги вазият сезиларли даражада ўзгарди. У ўзининг янгилиги ва тараққиёт йўлидан қатъият билан ишлов билан бормоқда. Давлатни бошқаришнинг халқ томонидан танланган президентлик шакли муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда. Президент Исроил Абдуғаниевич Каримов ва унинг раҳбарлигида олиб борилаётган ички ва халқаро сибаст жаҳон жамоатчилиги томонидан ҳақли равишда эътироф этилмоқда.

Ўзбекистоннинг ҳалқи ва ҳукумати энг янги техника ва технологиядан кенг фойдаланиш асосида кескин иқтисодий ривожланиш йўлини, республика ҳаётининг барча жаҳалларида жадал социал-сиёсий тараққиёт йўлини қатъий танлади.

Бу танлаган йўлнинг қанчалик муваффақиятли амал-

га ошиши республикамиз кадрлари куч-қудратига, савиясига, ҳусусан, олий ўқув юртиларида қандай савиядаги мутахассислар етиштирилишига, уларнинг қанчалик тобланиб, чиниқилишига боғлиқ. Бу жиҳатдан халқимизнинг, ҳукуматимизнинг бизга бўлган ишнов ва умидларини оқлаш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир.

Хурматли ўртоқлар!

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг бир йиллиги — улуг байрамимиз муносабати билан, бундан буён у ҳар йили тантанали равишда нишонланади, бизлар Ўзбекистонга садоқат, ўз халқимизга содиқлик тўғрисида қасамд қилишга қарор қилдик. Бундай қасамд қабул қилиш бизнинг олийгоҳимизда бундан буён анъана бўлиб қолади.

Республикамизнинг барча талабаларини бизнинг ушбу ташаббусимизга қўшилишга чақирамиз!

Абу Райхон Беруний номидаги Тошкент давлат техника университети талабасининг ҚАСАМЁДИ

Тошкент давлат техника университети талабалари са-фига қўшилиш эканман, тантанали равишда қасамд қиламан:

- мустақил Ўзбекистон Республикаси фуқаролигининг шон-шарафига ва қадриятларини муқаддас сақлайман;
- ўзининг бутун фаолиятини ва ақл-қаволатини билан унинг иқтисоди, фани ва маданиятининг гуллаб-яшнашига, бой халқ аъёнларини тиклашга, унда яшайдиган барча халқлар ва элатларнинг тинчлиги ва ҳамжиҳатлигига яшашга кўмаклашаман;
- республиканинг мустақиллиги ва конституцион тузумини фидокорлик билан ҳимоя қиламан, президентлик ҳокимияти ва халқ томонидан сайланган Президентнинг оёқларини мустаҳкамлайман;
- меҳнатсевар, ҳалол ва софдил халқимизнинг пошоминга доғ туширишга бўлган ҳар қандай ниятига қарши курашаман, бегуноҳ одамларнинг қўз ёшлари тўкилаётганига ва изтироб чеки-масликлари учун қўлимдан келадиган ҳамма ишни қиламан;
- Қорабғор, Молдова, Грузия ва Тожикистондаги қон-лиқ воқеаларнинг анчили сабоқларини ҳисобга олиб, ўзларининг шахсий ғаразли мақсадлари йўлида респу-

бликадаги барқарорлиқни, бу-зишга интилган ҳар қандай бузғунчи кучларга муносиб зарба бераман;- ўзим танлаган иқтисодий бунёдчи билан ағал-лайман, доимо ҳорай-тол-май ўзининг умумий били-минини ва маданий савиями-ни ошира бераман, жаҳон фани ва маданияти қадрият-ларида баҳраманд бўлишга ҳаракат қиламан, жаҳон фани ва маданиятининг буюк наомилаларига айланган Навоий, Улугбек, Беруний, Ибн Сино, Ал-Хоразмий ва бошқа ўзбек олимларининг бебаҳо меросини чуқур ўр-ғанаман ва уни кенг тартиб қиламан;
- Соф виждоним, ўз иқтиёрий, чуқур фуқаролик масъулияти тўғриси билан шунинг тантанали суратда ай-таман, ўзининг қасам-ёдларини доимо шараф билан бажараман ва унга бутун умрим бўйи содиқ бўлиб қо-ламан!

ВАТАНГА САДОҚАТ, ХАЛҚҚА СОДИҚЛИК

Тошкентдаги, Университет шаҳарчасининг Маданият са-ройида Техника университети профессор-ўқитувчилари ва студент-ёшларининг Ўзбеки-стон Республикаси мустақиллиги бир йиллиги-га бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғи-лишда университетнинг бирин-чи проректори А. Садридди-нов талабаларни истиқлол бай-рами билан табриқлади.

Сўнгра биринчи курс тала-балари университет тарихида илк бор тантанали равишда қасамд қилишди. Улар ўз ома юртига — жонажон Ватанларига садоқат, хал-қимизга содиқликка, рес-публика мустақиллиги ва кон-ституцион тузумини ҳимоя этиш, жаҳон фани ҳамда миллий маданиятимиз бой меросини чуқур ўрганиш, ўзлари сабоқ олаётган университет обрў-йини бутун фаолиятлари бил-ан кўтаришга сўз берди.

Ушбу йиғилишда Тошкент Давлат техника университети студент-ёшларининг Ўзбеки-стон Республикаси барча тала-баларига мурожаати қабул қи-линди.

А. БОЛИЕВ.

САМАРАЛИ ИЗЛАНИШ

Ўзбек тилига давлат ма-қоми берилган ун ўрганиш-га бўлган қизиқиш янада кучайди. Бу борада олий ўқув юртиларида катта иш-лар олиб борилаётган. Тош-кент Давлат университети-да ҳам давлат тили истиқ-боли билан боғлиқ илмий тадқиқотларга кўл урилди.

Бу самарали илмий изла-нишларда олий ўқув юрти-нинг юқори курс талабалари фаоллик кўрсатмоқда-лар. Шу йилнинг ўзига ўз-бек ёзуви муаммолари ва жой номларига бағишлан-ган бир неча диплом иши ёзилган бунга яққол кўрса-тиб турибди.

Университет ўзбек фи-лологияси факультетининг ўзбек тилшунослиги кафе-драсида амалга оширилаётган йиллик тадқиқотлар ҳам диқ-қатга сазовордир. Айниқса, она тилимиз истиқболи, ада-бий тил меъёрлари, талаф-фуз масалалари бўйича жи-ддий изланишлар бошлаб юборилди.

Саодат ОДИЛОВА.

ДИПЛОМАТИЯ ТАРИХИ

ЎРТА Осиё қадимдан ўзининг кўп асрлик диплома-тик тарихига эга. Бундай муносабатлар тўғрисида ми-тақда савдо-сотиқ ва мада-нийат ишлари кенг ривож то-пиб бори.

Кўп йиллик дипломатия ҳақида маълумотлар берув-чи бир неча босма нашрлар чоп этилган. «Тарихи дипло-масии Эрон бо дун» («Эроннинг жаҳон мамла-катлари билан дипломатик муносабатлари») деб ном-ланган асар бо хил адабиёт-лар ичида энг нуфузли ҳи-собланади. Кўп жилдли маз-кур асар чоп этилганга йигирма йил бўлди.

Ўрта Осиё дипломатияси тарихини яратганда мазкур асар муҳим манбаалардан бири бўлиб ҳисобланади. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Шарқ-шунослик илмий-тадқиқот институтини бу хайрли ишга яқиндан бош қўшиб, дипло-матия тарихига доир қатор гўлмаларни тайёрлашни режалаштириб қўйди.

Ушбу ишнинг дебосчаси сифатида шу мавзуга доир материаллар тўпламини чи-қариш ҳақида тугилди.

Воҳид ВАЛИЕВ.

ИСТИҚБОЛЛИ НАВЛАР

Ўзбек селектор олим-ларининг истиқболли пахта навларини яратиш йўлидаги тадқиқот ишлари яхши нати-жа бермоқда. Айниқса, «Чим-бой-3010», «С-4727» навлар пахталар серхосиллиги ва тез пиларлиги билан ажра-либ турлади.

Бу хил истиқболли навлар эндиликда мўгул диёрида ҳам етиштирилмақда. Ама-лий ёрдам қўрсатиш мақсади-да Ўзбекистон пахтачилик илмий-тадқиқот институти то-монидан бир гуруҳ тажриба-ли селекторлар Мўғулис-тонга юборилди.

Севара ҚОДИРОВА.

ДИЕРИМИЗ ўзининг тарихий байрами — истиқлол кунини эўр қувонч билан ни-шонлади. Ана шу давр мобайнида, яъни шу йилнинг биринчи августига қа-дар 120 дан зиёд хорижий давлатлар бу Мус-тақиллигини эътироф этиб, уларнинг 50 тасига яқини билан элчионалар даража-сида дипломатия муносабатлари боғланди. Ҳозир республикамизда 20 та хорижий давлатларнинг дипломатик ваколатхона-лари бошлиқлари рўйхатдан ўтган. Улар Германия Федератив Республикаси, Исроил давлати, Хиндистон Республикаси, Хитой Халқ Республикаси, Россия Федерацияси, Италия, Англия, Бельгия, Покистон Исроил Республикаси, Америка Қўшма Штатлари, Туркия Республикаси, Франция Респу-бликаси, Испания, Чехо-Словакия, Янги Зеландия, Швейцария, Австралия, Мекси-ка, Япония ва бошқа давлатлардир. Маз-кур давлатларнинг сўнгги олитасининг ваколатхонаси Москвада бўлиб, улар-нинг элчилари ўриндошлик асосларида Тошкентда ҳам фаолият олиб борадилар. Айни пайтда пойтахтимизда ўн та хори-жий давлатнинг элчионалари ва Мўғу-листоннинг бош консуллиги ишлаб ту-рибди.

* Ўзбекистон ва жаҳон ШАХДАМ ҚАДАМЛАР

Мустақил давлатимиз бугунги кунда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, халқа-ро валюта жамғармаси, Иқтисодий ҳам-корлик ташкилоти, Европа хавфсизлиги ва ҳамкорлиги кенгаши, шимолӣ Атлан-тика ҳамкорлиги кенгаши, ЮНИСЕФ, ЮНЕСКО, Халқаро соғлиқни сақлаш таш-килоти ва Қўшнимаслик ҳаржатиининг аъ-зосидир.

Факатгина июль ойида Ўзбекистон та-шки ишлар вазирлигини Франция, Япония, Эрон, Америка Қўшма Штатлари, Гер-мания Федератив Республикаси, Муста-қил Давлатлар Ҳамдўстлиги, Швейцария, Руминия, Туркия, Покистон ва бошқа мамлакатларнинг турли даражадаги ҳайатлари ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қочоқлар масалалари бўйича Олий комиссияри ҳамда маз-кур халқаро ҳамжамиятининг тараққиёт дастури делегациялари қабул қилинди.

Тараққиёт дастури ҳайъати бошлиғи жаноб Рейнхарт Холмке ўз ташрифи ма-қсади ҳақида сўзлаб, шундай деган эди: «Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик йўлига кириб, Бирлашган Миллатлар Таш-килотига аъзо бўлганидан буён унинг хал-қаро майдонидан обрўси ортиб бормо-қда ва унга нисбатан жаҳон жамоатчи-лигининг қизиқиши кучаймоқда. Ўзбе-кистон, Бирлашган Миллатлар Ташки-лотини аъзоси ўлароқ мазкур халқаро ташкилотга фаол қўшилиши учун кенг имкониятларга эга ва бу йўл билан у мамлакатта катта сармоя олиб келиши мумкин. Ушбу мақсадлар учун Бир-лашган Миллатлар Ташкилоти Ўзбеки-стонга қайтармаслик шарти билан 10,8 миллион америка долларини ажратди».

Маълумки, июль ойида, шунингдек, Евро-па кенгашининг бош котибаси Катерин Лалюмьер хоним ва Туркия ташқи иш-лар вазирлиги Ҳикмет Четин бошчилигида-ги кенгаши ҳайъати Ўзбекистонда бўл-ди. Ташриф дастури учун ажратилган вақт оз бўлишига қарамай, ҳайъат аъзо-лари Ўзбекистон Республикаси Олий

Кенгашида, Республика Бош вазири ҳузу-рида, ташқи ишлар вазирлигида қабул қи-линди. Сафар натижасида Лалюмьер хоним чет эллик ва маҳаллий журналистлар учун матбуот конференцияси ўтказди. Шунда у Тошкентда қисқа вақт бўлишига қара-май, Ўзбекистон Республикасидаги иқти-соий, сиёсий, маданий ҳаёт ҳақида бир-мунча маълумотга эга бўлганлигини мамнуният билан баён қилган эди.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон Лалюмьер хо-ним айтиб ўтганидек, ўз тараққиёт йўли-га эга. Дипломатия муносабатлари тў-ғрисидаги 1961 йилги Вена конвенцияси асосларида кўра, ҳар бир миллатнинг танлаган тараққиёт йўли ҳурмат қили-ниши лозим.

Бу ҳусусдаги фикрни бироз ривож-лантириб, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстли-ги мамлакатларининг базисларида чоп этилаётган нашрларнинг Ўзбекистондаги ҳаётга мос келмайдиган «бадйиҳалар» ҳақида ҳам икки оғиз сўз юритмоқчи-ман, Зеро, Республикадаги оқоимчи-лик, мамлакат аҳлининг тинч меҳнат билан бандлиги кимларгадир хуш кел-маётгандай кўринади. Турли урушлар, ўзаро жанжаллар давом этаётган мамла-катларда кимларгадир «демократия» бай-роғи беланд кўтарилгандай туюлмақда.

Зотан, июль ойида Ўзбекистон Респу-бликаси Президенти Фармонига кўра, она диёримизнинг фавқулода ва муҳтор элчиси Россия Федерациясида иш бош-лади. Дастлабки маълумотларга қараган-да, у ердаги оммавий ахборот воситалари вакиллари Ўзбекистондаги ҳақиқий аҳолидан бирмунча йироқ эканликлари аён бўлмоқда. Аммо элчионада бўлиб ўтган матбуот конференцияси бу маса-лага ойдинлик киритди. Шунинг ҳам таъ-кидлаш лозимки, июль ойида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазирлигида 74 нафар чет эллик журналистлар қа-бул қилинди. Улар «Ви Экономика» (Фран-ция), «Тайм» (АҚШ), «Санди экспресс» (Буюк Британия), ва ОРФ (Австрия), Си-Эн-Эн (АҚШ) телекомпанияларининг ва-киллари эди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 12 июнидаги «Ўзбекистон Респу-бликаси ҳудудига чет давлатлар оммавий ахборот воситалари мухбирларининг фа-лиятини тартибга солуви асосий қонда-ларни тасдиқлаш тўғрисидаги қарор»ини бажара бориб, ташқи ишлар ва-зирлигида чет эллик мухбирларга рух-сатномалар бериш тадбирлари бошлаб юборилди. Ҳозирга қадар Франциянинг «Либерасьон», Туркиянинг «Замана», Рос-сия Федерациясининг «Торговая газета» нашрлари ва «Интерфакс» ахборот агент-лигининг мухбирлари рўйхатдан ўтдилар. Бу тадбир ҳали давом этади.

Дарҳақиқат, республикамиз ва унинг олий раҳбарияти мақоми халқаро май-донда, дунё жаҳиялари ва анжуманлари-да сезиларли даражада ортиб бормоқ-да. Шу йилнинг июль ойи бошида Фин-ляндияда бўлиб ўтган «Хельсинки-2» халқаро йиғилишида Ўзбекистон Респу-бликаси нисбатан кўрсатилган самийи муносабат бунга ёрқин мисолдир. Бу ҳақда бундан бир йил муқаддам хаёли қилиш ҳам дەرғумон эди. Албатта, рес-публика олий раҳбариятининг қатъий ва изчил ички ва ташқи сиёсати ту-файли халқимиз кўксига ҳам шабада тега бошлаганидан ифтихор туйғусига тў-ласан, киши.

Маълумки, ташқи ишлар вазирлиги янги услуб, замон талабиди малакали фаолият олиб бориш учун дастлабки дипломатик кадрларини хорижий мамлакатларга юбор-ган эди. Улар Туркия, Буюк Британия ва Хиндистонда ўқиб, муайян малакага эга бўлиб, ишга қайтарилди. Шунингдек, ва публикамизнинг турли вазирликлари ва идоралари ўз вакилларини чет элларга юбориб, шериклар билан тенглик асо-сида иш юритиш кўнмакларига эга бў-лиш учун ҳаракатда давом этмоқда. Биргина июль ойида ташқи ишлар ва-зирлиги орқали 1548 нафар киши дунёнинг 44 мамлакатига бориш учун виза олдди. Бу шунинг кўрсаткичи, Мустақиллик йўли-ни кираган Ўзбекистон Республикаси, эртанги фаровон ҳаёт учун бугун шаҳдам қадам ташламоқда.

Гофир ЖАМОЛОВ, журналист.

* Фан уфқлари

ТАРАҚҚИЁТ САРИ ЙЎЛ

О Барча соҳаларда туб ўзгаришлар киздан бораётган Мус-тақил давлатимизнинг асосий ютуқларидан бири Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси қошида Олий аттестация комиссиясининг ташкил этилиши бўлди. Сузбато-шмак мазкур комиссия раиси, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг академиги, физиология ва биохимия институтининг директори, биология фанлари доктори, про-фессор Бек ТОШМУХАММЕДОВдир.

— Бек Ойбекович, сиз раҳбарлик қилаётган Олий аттестация комиссиясининг ташкил этилишига нима туртки бўлди? Бу комиссиянинг мақсадлари нималардан иборат?

— Олий аттестация комиссиясининг ташкил этилиши иқ-тимолӣ эҳтиёжга нисбатан кўпроқ сиёсий аҳамиятга эга. Мус-тақил давлат ўзининг Олий аттестация комиссиясига эга бў-лиши шарт. Комиссиянинг асосий мақсадларидан бири назар-ий илмларни юқори даражада сақлаб туриш, уларнинг ма-қоени тўлиқ юбормаслик. Ҳозирги пайтда собиқ СССРда-ги барча мустақил давлатларда мустақил Олий аттестация комиссиялари ташкил этилган. Биз ўз фаолиятимиз давомида ана шу комиссиялар билан ҳамкорлик алоқаларини олиб бо-ремиз. Чунки олимларимизга бериладиган илмий унвон ало-на талаб даражасида бўлиши лозим, яъни Ўзбекистонда бе-рилган диплом Қозогистонда ҳам, Тожикистонда ҳам, Рос-сияда ҳам иш берсин. Қисқача айтганда бўлсам, Олий ат-тестация комиссияси олимларимизнинг илмий унвон олишла-ри ўзимизда ҳам этилиши учун эмас, балки уларда илм олиш-га бўлган талабни кучайтириш мақсадида тузилди. Зеро, ҳа-қиқий илм марказлашган идорада эмас, балки солиштириш, баҳс, ўзаро мунозаралар натижасида юзага чиқади.

— Комиссия олдига ҳозирги пайтда қандай вазифалар ту-рибди?

— Ҳозирги кунда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигинидаги Олий аттестация комиссиялари ишнини мувофиқлаштириш ту-руви ағона уюшма тузиш ҳусусида музокаралар олиб бори-ламоқда. Бу тадбирини яна эски иш тизимига қайтиш деб ту-шунамаслик лозим. Мазкур уюшма асосан комиссияларнинг ўзаро ҳуқуқий масалаларини ҳал қилади.

— Мустақиллик шарофати билан республикамиздаги илмий тадқиқот институтлари асосий эътиборини минтақавий муаммо-ларга қаратаётган бир пайтда ўзга минтақа олимлари кўма-гига эҳтиёж бормикан?

— Дарҳақиқат, Ўзбекистон табиий ресурсларга бой диёр, унинг ҳали очилмаган сирлари кўп. Аммо фан давлат ёки миллат танламайди, яъни Қозогистон фани, Украина фани дейиш нотўғри. Фан инсоният кашф этган бойликлар восита-сидир. Ўзаро ҳамкорлик назарий фанларини бойитишга хиз-мат қилиши лозим. Зеро, ҳар бир минтақавий муаммо на-зарий фан асосига қурилади. Хулоса қилиб айтганда бўл-сам, Олий аттестация комиссиясининг ташкил этилиши, у би-лан боғлиқ ҳамкорлик масалалари солиштириш, бошқадан ўрганиш каби ўзаро муносабатларга асосланган бўлиб, ундан фақат фан тараққиётига йўл очилади.

Суҳбатдош Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

* Сизга қандай хизмат кўрсатишмоқда?

МИЖОЗЛАР МАМНУН

қовун — 6 сўм, тарвуз — 4 сўм 50 тишин, шафтоли — 12 сўм, узум — 8 сўм.

Дўкон мудирини Жамила Эминова бизни иш тартибни билан таништирди.

— Дўконимиз эрталаб соат 9 дан кечки 20 гача ишлайди. Тўшлик пайтида 1 соат, кечқурун эса 2 соат. Фақат завод ишчиларига хизмат кўрсатаман. Махсу-лотларини даладан ташиб келтиришда корхона маъ-мурияти бизга яқиндан ёр-дам бермоқда. Айниқса бу борада завод директори Эриқ Тен ва унинг ёрдам-чиси Баҳодир Файзиевлар-нинг хизматлари катта бўл-моқда. Уларнинг сайт-ха-ракатлари билан корхона ҳу-дудидан 100 тонна махсулот сақланадиган омборхона қу-риб берилди. Энди биз дў-конимизга келган мева ва сабзавотларни узоқ мuddат уринтирмай сақлаш имко-ниятига эга бўлдик.

— Илгарилари арзимоган нарсаларини харид қилиш учун ўзимиздан анча узоқ-да бўлган дўконга югура-дик, — дейди агрегат заво-ди хизматчиси Баҳри Доли-мова. — Қўлнча керакли махсулотларни тономали овера бўлиб қайтардик. Кор-хонамиз қошида ушбу дў-коннинг ишга туширилиши жонимизга оро кирди, иш вақтимизни тежашдикан бўл-ди. Яна бу ерда истаган турдаги сабзавотлар мўл-қуллигини айтмайсизми? Ош қўқандан тортиб саримсоқ пиезгача топилади. Нархла-ри арзон, сифати бозорин-кидан қўлишмайди.

— Хўшмуомала бўлсан-гиз харидорлар сонини кў-сайини кўпайтиради, — дей-ди Жамила Эминова. — Шу-нинг учун ҳам бир кунда 15 — 20 минг сўмлик савдо қи-лампиз.

Шу улгуржи-чанана мева-сабзавот савдо корхонаси-нинг Университет шаҳарча-сидаги «Қамариско» дўкони-да ҳам бўлди. Замонавий усулда, харидорлар учун ҳар томонлама қўлай қилиб қўрилган бу савдо нуқтаси-да еттига сотуви ишлаша-ди. Уларга Тожиёв Тўлаба-нов бошчилиги қўймоқда. Пештахталар махсулотлар-га тўқин, улар шу қадар тартибли қилиб joyлашти-рилгани, бекхтиёр харидор диққатини ўзига жалб этади, Савдо корхонаси бошлиғи

Баҳодир Абдураҳмоновнинг режалари билан қизиқдик.

— Корхона дўконларида йил бошидан бери 1000 тон-надан ортиқ картошка со-тилди. Биргина август ойи-нинг биринчи ўн кунлигида 160 тонна картошка, 2050 тонна сабзавот махсулотла-ри савдо қилинди. Шу жум-ладан, 676 тонна пиез, 13 тонна саримсоқ пиез, 1520 тонна сабзи, 38 тонна ош-лавланган сотилди. Дўко-ларимизни махсулот турла-ри билан бойитишда, айниқ-са бизга Оққўрғон райони хўжалиқлари хизмат кўр-сатишмоқда. Бу жойлардан келтириладиган махсулот-лар ўзгалардан сифатлиги-ги билан ҳам фарқ қилиб туради.

Ҳозирги қўлай дамлардан фойдаланиб, иш таъйёрлар-ни ишларини ҳам бошлаб юбордик. Яқинда Польша Республикаси билан 100 минг тонна картошка олиш учун шартнома тузиб қай-тилди. Шундан 2 минг тон-наси бизнинг улгуржи-чанана мева-сабзавот савдо кор-хонамиз омборларига келиб тушади. Бошқа турдаги махсулотлар етказиб бериш учун ҳам турли минтақалар билан ҳам шундай шартно-малар тузиламоқда. Хуллас, ҳамшаҳарларимизни қиш даврида мўл-қўл сабзавот билан таъминлаш чоралари-ни олдидан кўриямиз.

Хуллас, миқозларимиз дастурхонини тўқин қилиш мақсадида барча тадбирлар-ни кўрмоқдамиз. Худуд-димиздаги 18 та сабзавот ва мева дўконлари турли хил-даги махсулотлар билан ортиқча миқдорда таъмин-ланади. Бу, албатта, савдо корхонамиз хизматчилари-нинг ҳамшаҳарларимизга да-стурхонларини тўқин қилиш-да муносиб хиссалари бори-тидан далолат беради.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ, СУРАТДА: 10-дўконда савдо пайти.

Диёримиз мадҳи

Ўзбекистон Респу-бликасининг Мустақил-лик байрами муноса-батини ўзбек диё-рини мадҳ этувчи қа-тор қизилқарин нашр-лар чоп этилди. Рес-публика ҳаётининг тур-ли жаҳалларида эри-шилаётган ютуқлар, юз бераётган муҳим япи-ликларини ифода эту-ви бюллетень чиқари-гани ҳам кўпчилигини мамнун этди.

Маъкур нашр хориж-да оммалаштириш мақ-садида махсус тайёр-ланди. Вугуниги кунда бу нашр орқали Хи-ндистон, Покистон, Аме-рика Қўшма Штатла-рида Мустақил Ўзе-бекистон тўғрисидаги раиғ-баранг маълумот-лардан воқиф бўли-моқда.

Бу хайрли иш Ўзе-бекистон маданий-маъ-рифий халқаро алоқа-лар асоосидаги то-монидан амалга оши-рилди. Ассоциация бундан буён ҳам нашр-чиликни ривожланти-риб, ўзбек диёри ҳаё-тига доир йўз бера-ётган янгиликларини кўп нусхада чоп этиб боришни режалашти-риб қўйди.

Ақбар АЛИЕВ.

Адабиёт ва санъат

* Буюк сиймолар Фаридадин Аттор

ФОРС-тожик мутафаккири Фаридадин Аттор таъридан 1148(51) йилда Нисо-пур яқинидаги Хадкана қишлоғида дунёга келди. Сўфизмнинг машҳур намоёнларидан Хусайн ибн Мансур ал-Халлож (858-922 йил) Боязид Бастомийлар таълимотидаги илгор ғояларни давом эттирди, инсондаги тақаббурлик, худбинлик, бахиллик, ғийбатчилик ва бошқа иллатларни қаттиқ қоралаб, вафодорлик, олжнаноблик, сажиялик, дустлик, қанот қилиш каби фазилатларни улуғлаб, асарларидаги панду насаҳат билан кишиларни эзгуликка чекирди.

Фаридадин Атторнинг муҳим асарларидан бири «Мантиқ-ут-тайр» тасаввуфдаги йирик асарлардан ҳисобланади. Достон катта шухрат қозонган ҳамда Жалолиддин Румий, Махмуд Шобустарий каби кўп-лаб шоирларга илҳом берган. Алишер Навоий-

нинг «Лисон-ут-тайр» асари ҳам «Мантиқ-ут-тайр»га жавоб тарзда ёзилган. Фаридадин Аттор ўз асарларида халқ ҳикматларидан унумли фойдаланган. Баъзи манбаларда Фаридадин Аттор 190 та, баъзиларида 114 та, яна бошқаларида 40 та асар деб кўрсатилади. Фаридадин Атторнинг таъкидлашча «Мухторнома», «Асрорнома», «Асроннома», «Мусибатнома», «Илоҳийнома», «Меъроҷнома», «Тазкират-ул авлиё», шунингдек қасида ва ғазаллардан иборат девон ҳамда бизгача етиб келмаган «Жавоҳирнома», «Шарҳул қалб» каби асарлар унинг қаламига мансубдир. Шунингдек этиб ўтиш керакки, Аттор билан ҳам-аср яшаган кўп донишмандлар шоир ижодиётдан ҳаёт дарсини ўрганганлар ва унинг ғояларига эргашиб, ўзларининг асарларини яратганлар. Жумладан Жалолиддин Румий шундай ёзган:

Аттор руҳ бўлса, Санойи икки кўздир,
Бизнинг йўлимиз Санойи-Аттор издир.
Хулоса қилиб айтганда, Фаридадин Аттор асарлари ёш авлоднинг қомил инсон бўлиб тарбияланишида ҳам катта аҳамиятга эга, унинг ўғитларидан баҳраманд бўлган кишиларга бахту саодат эшикларини очилади. Куйида «Мантиқ-ут-тайр»нинг форсийдан ушбу сатрлар муаллифи томонидан қилинган таржималарини эътиборингизга ҳавола этмоқдамиз.

Баҳридин ТУРҒУНОВ.

МАНТИҚ-УТ-ТАЙР

Ҳар киши ўз жаҳлини ютур, эй жавон,
У бўлур олам ичра гўзал жаҳон.

Жаҳлини ютмоқ ҳар сарварга ҳос эрур,
Алчик бўлур, лек шакардан соз эрур.

Кишининг аблаҳи билсанг, эй жавон,
Нафси йўлида қилур ҳасад равон.

Муроднинг йўлида бўлсанг ҳам амир,
Сабр сенга ёр бўлсин, чидам ҳосил қил.

Рўзгор ишида гар бўлсанг тавонгар,
Орзуинг нафсини узингдан итар.

Ҳар киши ўзгача дилдорлик қилур,
Уқубат ила унинг иши хорлик бўлур.

Кишилар дилин раиятима, эй писар,
То ўзларга сени раиятмасинлар.

Яхшилик қилмасанг, ёмон-бад қилма,
Вужудингга ситамин беҳад қилма.

Тилингни мардум ғийбатидан тийгил,
То қўл-оёгингни кишидан билгил.

Ҳар кишинингким сўзи бисёр бўлур,
Сийна ичигади дил бемор бўлур.

Кўп сўзламоқ танда жонни ўлдирур,
Гарчи сўзи дуррур Адабга тенг эрур.

Авалло кам сўзлаш ёлғончилар билан,
Обрўйингни қақар мисолди илон.

Кишилар қошида сақлагил адаб,
Обрўйинг кетказсанг бўлурку ажаб.

Енгилтақлардан бўлма, эй яхши инсон,

Бундай табият билан келмас
шараф-шон.

Хиёлату хилофликдан йироқ юр,
Токи пок юзларингдан ёгилсин нур.

Жаҳонда бўлмайдиган десанг андухгин,
Кишилар ҳолидан ҳасад қилмагин.

Эй биродар, вафо расмини қилгил,
Мурод отим етмасинг десанг баманзил.

Саховатла обрўйинг афзун бўлур,
Бахиллик билан киши малтун бўлур.

Сирингни душмандан асрасанг ниҳон,
Дўстларга ҳам уни камроқ қил аён.

Қаноат билра ҳар ким топур нишон,
Қай тавонгар моли бўлди юз жаҳон.

Сўзингни яхши қил, агар бўлса фақир,
Бойдан яхшироқ у киймасе ҳам ҳарир.

Кимки халқи билан бўлмаса, ишон,
Ўз ҳаётинг аччиқ қилур бегумон.

Тўрт нарсаси улугларин қилур далил,
Бўлар кимда бўлса, у марди асил.

Илму донишин қилур эъзоз беҳисоб,
Халққа айтур ҳақиқат яхши жавоб.

Кимда бўлса донишу, ақлу таъиз,
Ширинсўз илм аҳлини қилур азиз.

Эй биродар, сўзини тунушсанг тамом,
Халққа дегайсан доимо ширин калом.

Ҳар киши дўстлар билан яқинд бўлур,
Жумла олам мақсуди ҳосил бўлур.

ЎЗБЕКИСТОН Давлат санъат музейига қўйилган халқимиз маданиятига оид ишлар билан танишар эканман, мисгарлик санъатида қандакор уста томонидан тасвирланган Қўқондаги Худойерхон саройини қайта-қайта томоша қилман. Шу сарой маликаси бўлган истедодли шоира Нодирабегимнинг эслаганимда мусаввирларимизнинг унга бағишланган асарлари бирма-бир кўз олдимдан ўтади.

Чингиз Аҳмаровнинг «Нодира сурати»да нафақат шоира, Шарқ аёлларининг эртан ва дostonлардаги эгма қош, шаҳло кўз, бодом қоқоқ, кулча юз, гўнча лабли гўзал парилари ўз аксини топан бўлса, Ҳикмат Раҳмоновнинг «Нодира ва Махзуна» асарида икки забардаст шоиранинг боғдаги мушоираси акс эттирилган. Нодирабегим ҳамкасби ижодидан намуналарини тинглаб завқ олаётганим ва унинг ижоди ҳақида ўз фикрини билдириши олдидан самимий ўй-хаёллари ҳам сезилиб тургандек.

Қўқон тарихини яхши билган Ўзбекистон халқ рассоми Неймат Қўзйбоев ижодхонасида бўлганимда Нодира ҳаётига оид икки тасвирни кўрсатди. Биринчи Нодира шоиранинг боғда тўйлаб, мушоира ўтказаятгани бўлса, иккинчи тасвирда эса уни Қўқонга бостириб килган Бухоро амири қаршида кўрарканман, икки назираини дорға осиб ҳақидаги фармонини эшитган Нодиранинг: «Бу гўдакларда нима гуноҳ? Уларни эмас, мени осинглар!» деган фарди баралла эшитилаётгандек туюлди.

Орадан йиллар ўтди. Мусаввирлар ишларини музейларга қўриб, ишчибозлар қаторида яна томоша қилдим.

1987 йили Назарбекка йўлим тушди. Давлат хўжалиги идораси хонасига қўйилган «Мушоира» номли кенг ҳажмда ишланган ранг-тасвирни томоша қилиб, айнан шунинг Навоий номли адабиёт музейида кўрганамми эсладим. У мусаввир Неймат Қўзйбоев асари эканлиги кўрсатилган, ундан бошқа ҳамкасби Ҳаким Ортиқов нухса кўчирган экан. Буни қаранг, сира фарқ қилмаган даражада бўлган унинг қўйиб тасвирлабди. Бог, шоирлар, табиятнинг ёз фасли, мусаввир хавоси мени ҳайратга қолдиради, шу мусаввирнинг маҳорати қизқитиб, сўхбатлашим келганди. Наҳора, кечикчи-ман, бевақт вафот этти.

Нодирабегимнинг бундай бошқа ҳам номлари бўлиб, Қомила, Моҳлар ойи деб аташганлари кўрларга маълум. Қўқондаги «Ойи» боғининг барпо этилиши умр йўлдоши Умархоннинг муҳаббати чексинида экан. Сарой қўқондаги бог Нодирабегим хоҳишига кўра

қурилади. Шу кунгача ким томонидан нима учун қурилгани сир бўлиб келган бу бог яқиндагина — Мустақилликнинг бир йил тулиши арафасида «Нодирабегим боғи» деб аталиши қувончли воқеа бўлди.

Нодирабегим қиёфасини му-

* Нодиранинг
200 йиллиги
олдидан

ИЖОДА БЕТАҚРОР ЭДИ

саввирлар турли манбаалардан фойдаланиб, ўзларига тасаввур этиб тасвирлаганлари билан шоира сиймосини аёллардан етишиб чиққан мусаввир Шамсирўй Ҳасанова ҳаммадан олдин, бундан ярим асрга муваддам ёрқин рангларда яратганди. «Шоира Нодирабегим сурати» ўзига хос гўзал кўринишларда илҳом ва ҳаяжон билан тасвирланган эдики, санъат музейига қабул қилиниши томошабинлар

вазиратини ўзгартириб, яхши кайфият берди. У чиндан ҳам тасаввуримиздаги Нодирабегимнинг ҳақиқий сиймоси эди. Шу асар муҳокама этилаётганда айрим санъатшунослар ниҳоятда ёрқин ранглар акс этишига қарши чиқишиб: «Ўзбек аёли ўтмишда бунчалик яхши кайфиятда, ҳам гўзал, ҳам мағрур, доно бўлмаган» деган фикрларини ҳам билдиришибди. Мусаввир ўз сўзида қатъий туриб, янглишмаганини айтиб, асарига тузатишлар киритмабди.

Дарвоқе, шоира нега мағрур, нега гўзал, доно ва яхши кайфиятда тасвирланмас экан? Кимсан, шохнинг аёлику! Энг яқин дўсти, маслаҳатгўйи эди. Тасвирда сарой чеккаси, шоиранинг ёзи ижодхонаси, орқа тарафи бог. Нодирабегим бир қўлини ўнг ёноғига хиёл текказиб, иккинчи қўлида ёзган ғазаллар тўламини ёзув курсисига қўйиб, яна қандайдир шеърни ўйлаб, илҳом ва ҳаяжонга тўлиб, ўзоқларга боғданча тик турибди. Шу туриш, шу боқилишда ундаги ақл, донолик, ички ҳиссиёт, бор гўзаллигининг акс этиши мусаввирини бошқалар қўлидан келмас, тақдорланмас маҳоратидан далилдир. Эғнидаги миллий кийимлари маликаларга хос, ўта ҳашимчим, ўзига-жуда ҳам ярашган. Бу эса унинг чиройини янада очиб юборади, томоша қилганларга ором бағишлайди.

Биз мусаввир Шамсирўй Ҳасанова ижодида жонланиб келган Шарқ аёлларининг миниатюрча мусаввирлар ишларига ўхшаш усулларда тасвирланишини томоша қилаёلمиз. У фақат маю шу мавзуга қўнғил боғлаб ижод қилди. Шарқимизнинг кўзга кўринган, кўпларни донг қолдирадиган ибратли, гўзал, оқила, одоб бобида тенги йўқ аёлларини кўраймиз. Яратган асарлари унчалик кўп эмас, санъатчи, озу соз.

Шамсирўй Ҳасанова (1917-1956 йил) 1938 йили Тошкент бадийи билим юртини битириб санъат музейи экскурсоводи, сўнг умрининг охиригача раҳбарлик лавозимида ишлаганди. У ҳозирги кунда саксон ёшга чиққан бўлишига қарамай, ҳамон ижод қилиб келаётган мусаввир Чингиз Аҳмаровнинг рафиқаси ҳам шоирани эди. Шамсирўй Ҳасанова ётириб қолган ушбу мавзунинг мусаввир кўзга кўринган, қимматли маслаҳатларини бериб юрарди. Асарларининг жозибали, бекам кусти чиқишида Чингиз Аҳмаровнинг ҳиссаси борлигини инкор этмаслик керак.

Махмуд АХМЕДОВ,
Ўзбекистон Давлат санъат музейининг катта илмий ходими.
СУРАТДА: Шамсирўй Ҳасанова қаламига мансуб «Шоира Нодира сурати».

* Сўраган эдини...

ПАРОВОЗ
БОШҚАРГАН АЕЛ

О Ҳурматли тахрират! Бир пайтлар замоннинг зайли билан кўп-лаб аёлларимиз трактор бошқаришга нидан хабаримиз бор. Лекин паровоз ҳайдаганлар ҳам бўлган экан. Шу ҳақда билишни истардим.

Турсуной АДАШБОВЕ,
ВА,
меҳнат таълими ўқитувчиси.

Ўзбек аёллари ўрғулар даврида ўртага ташланган «Хотин-қизлар» — ишлаб чиқаришга шioriга хайрихолик билдиришди. 1934 йилдаёқ Ўзбекистон ишчи ва хизматчилари орасида 115.400 аёл бор эди. Улар ишловчиларнинг 21,7 фоизини ташкил қиларди. Мамлакатда кўпчиликка таъинланган темирйўлчи Зинаида Троцкаянинг ташаббуси билан республикада аёлларнинг паровоз машинисти малакасини эгаллаш ҳаракати авж олиб кетди. Вазират Мирбобоева биринчи бўлиб парашотда сарай бошладил ва биринчи бўлиб паровоз ҳайдашга киришди. Кейинчалик у машинистмуҳандис бўлиб қолди.

ШИҒОБАХШ
ҒАЗАНДА

О Анча вақтдан бери бетобман. Нафас қисилиши даволаса бўладиган ғазанда ўсимлиги борлигини эшитиб қолдим. Номин хушнуг, ўш шифобахш бу тибб турисида маълумот берсангизлар.

Валжон НАЗАРОВ,
меҳнат фāхрийси.

Ўзбекистонда ўсадиган шифобахш ўсимликлар ҳақида ҳикоя қилувчи манбаларда ёзилишича, ғазанда (қичқикўт, чаёнўт) халқ табиобатида қадимдан ишлатиб келинган. Республика мионинг деярли ҳамма вилоятларидаги тоғли районларда, сувга яқин заҳ ерларда, йўл ёқаларида, бутазорларда, уйлар атрофида ўсади. Ўсимлигининг барча қисми ачитувчи туқлар билан қопланган. Май-сентябрь ойларида гуллабди ва меваси етилади. Ғазанда ўсимлиги гуллаганда фақат барглари қўлқоп кийиб териб олинди. Қўқонда эр усти қисмининг ўзиб олиб, сўзланган туқларнинг ачитувчи хусусини йўқолди), сўнг-ра барглари кўй бўлган териб олинди. Абу Али ибн Сино ғазанда ўсимлиги мевасини нафас қисилиш касаллигини даволаш учун, баргини эса қон оқшини тўхтатувчи ва сурги дорини сифатида ишлатган. Халқ табиобатида ўсимлик баргидан тайёрланган дамбама ёки қайнатма ва порошок кўрак оғрини, бод, иситма, нафас қисилиш, бавосил касалликлари, яраларни даволашда қўлланилади.

«ЧОЙ ПУЛИ» ҚАЧОН
БЕРИЛАДИ?

О Яқинда шаҳримиздаги рестороиларда бирода гадеробиди костоюм ва портфелини олаётсам эшик оғаси хизмат ҳақи талаб қилди. Мен рад этдим. Шунда у «чет элларда «чай пули» берилди, сиз нега тўламайсиз?» деб ўзининг гапини маъқулламоқчи бўлди. Ахир эшик оғаси маош олиб ишлади-ку, унга қўшимча ҳақ бериш шартми?

Турғун МАҚСУДОВ,
аспирант.

Хўқўқушновларнинг таъкидлашча, хорижий мамлакатларда «чай пули» баъзан касб эгаларининг, масалан, меҳмонхона ходимлари, қаҳвахона ва ошхона мулозимлари, эшик оғалар, чопарлар ва шу қабилларнинг бирдан-бир ва асосий даромади (меҳнат ҳақи) ҳисобланади. Бизда эса маъмур муассасаларининг барча ходимлари маош олиб ишлайди, шунга кўра уларга «чай пули» беришмайди. Эшик оғасининг ўз вазифасига қирмайдиган тошириқларини ба-жарганини учун, айтилиш тақсир қилиб берса унга пул тўлаш мумкин.

Собир ВОЗОРБОВЕ,
тайёрлади.

* Янги мавсум режалари «СОҲИБҚИРОН ТЕМУР» БИЛАН БОШЛАНДИ

О Ҳозирги кунда республикамиз театрлари қандай кун кечирмоқда! Театрлардаги томошаларнинг сифати қан қандайдир! Шу каби муаммолар бугун деярли барча театрларни ўйлантираётгани сир эмас. Кунини кеча Ҳамза номли Ўзбек Давлат академик драма театри ўзининг навабдаги мавсумини очди. Шу боис муҳимимиз мазкур театр директори, Ўзбекистон халқ артисти Санъат Девонова билан сўхбатда бўлди.

— Санъат ака, театрингизнинг янги мавсуми ҳақида қисқача гапириб берсангиз.

— Бу йил, биз театримизнинг 75-мавсумини Асрор Самойдин «Соҳибқирон Темур» асари билан бошладик. Мавсумнинг очилиши Мустақиллик байрамига тўғри келиб қолган жуда хурсандки. Республикада янги ҳаётга қадам ташлаётган. Шу боисдан томоша олдидан томошабинларга театримизнинг 75 йиллик тарихи ҳамда келажак режалари ҳақида қисқача

жамлаш. Бу актёрларни очик юз билан кутиб олдик ва ўйлаёмизки, улар ўз санъатлари билан томошабинларини шод этадилар.

— Санъат ака, театр мутахассислари унумат халқ орасида Ҳамза театрининг илгаринг шухратини йўқ, деган гаплар кўп қўлуқча келибди. Сиз мана шу театрининг раҳбари сифатида бунга қандай қарайсиз?

— Гапингизга тўла қўнқиланман. Театрининг олдидан шухратини халқ орасида тушиб кетганлигини эътироф этиш керак. Лекин, янги шухратини қандай қилиб тиклаш мумкин? Қандай асарлар қўй-сак театр ўз томошабинига қайта эга бўлади! Шу каби кўпгина муаммолар ҳозир ҳаммамизни ўйлантираётган. Ҳозир ҳам ўша вақтларда

гапириб бердим. Байрам муносабати билан биз «Соҳибқирон Темур» спектаклини томошабинларга бағиш қўрсатдик.

— Бундан бир неча йиллар илгари жуда катта шов-шув билан театрда бир неча актёрлар «Еш гвардия» театрига ўтиб кетган эди. Яқинида ушларнинг катта бир қисми яна қайтиб келибди...

— Ҳа, театримизга бир неча актёрлар қайтиб келибди. Асосий ниятимиз халқ севган ва ардоқлаган санъаткорларни мана шу театрга

қўйилган «Мирзо Улуғбек», «Алишер Навоий», «Зебунисо» ва бошқа спектакллари қайта сахналаштиряпмиз, лекин бу билан олға силжиш бўлмайпти. Эндиликда, халқимиз тарихига кўпроқ эътибор бериаямиз. Олдинлари Европада драматургларнинг пьесалари кўп сахналаштирилган. Бугунги кунга келиб эса, ўзбек маданиятининг тарихини тиклаш борасида бир қанча спектакллар қўйилди. Театримизнинг бундай аҳволга тушиб қолганига, мен кўпроқ драматургия билан режиссуранинг айбдор деб ҳисоблайман. Чунки, сахналаштиришга аргизилган пьесалар йўқ ҳисобидан, нимани қўйиш илҳом билмасан киши. Илгари, мен эътиборини нига келганимда, қолверса бутун ижодий фаолиятим мобайнида театрда ётиб ишлабдиган, бутун ҳаётини театр ишига бағишда килган режиссёрларни кўрганман. Бугун бундай режиссёрлар жуда кам, йўқ деса ҳам бўлади. Театримиз репертуарида пай-до бўлаётган «Нар», «Хотинлар қаҳдан чиққан ҳан-гома», «Афандининг беш хотини» каби енгил-епки, сифати паст асарларни нон-ложикдан сахналаштиряпмиз. Бир томондан томошабинлар ҳам фалсафий фикр-лашга ундовчи спектаклларга тушмасдан юқориде айтиб ўтилган томошаларга тушмоқдалар. Демак, ҳозир шу спектакллар уларнинг талабини кўпроқ қондирапти.

— Сўхбатимиз сўнггида яна бир савол: театрингиз қандай янги спектакллари сахналаштиришни мўлжал-ляпти?

— Янги мавсумда театр жамоаси таниқли ёзувчи Улмас Умарбековнинг «Ер ёнганда» асарини, йил охирида эса атоқли ўзбек шоираси Нодирабегим таваллудининг 200 йиллигига бағишлаб «Нодирабегим» спектаклини сахналаштирилади. Шунингдек Али-Хоразмий ҳақидаги томоша ҳам режамизда бор.

Комил ТУРСУНБОВ
сўхбатлашди.

О СУРАТДА: «Соҳибқирон Темур» томошасидан лавҳа.
Соҳибқирон Темурнинг сурати.

Раққосанинг илҳомига гўзаллик бор,
Раққосага абад бўлган назоқат ёр.

Рақсаридан дилга қўнар ажиб шуқуқ,
Омон бўлгин саҳнадаги кўзи хумор.
А. Рисиёев сурати.

Хар биримиз электр ажоллари ва асбобларидан фойдаланиш қондаларини билишимиз керак. Афсуски ушбу қондалар ривож қилмаслик натижасида юз бераётган бахтсиз ҳодисаларнинг ҳам тез-тез гувоҳи бўлиб турибмиз. Бу кишиларнинг ҳаётига зомин бўлмоқда. Хўш, бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш учун нима қилиш керак! Ўзбекистон Республикаси энергетика ва электрлаштириш вазирлигининг «Энергоназорат» корхонаси бош муҳандиси Абдували ҚОДИРОВ билан суҳбатимиз ҳам корхона ва ташкилотларда электр қувайдан фойдаланиш ҳусусида бўлди.

* Буни ҳамма билиши керак

Эҳтиёт бўлган яхши

— Яшириб ўтиришнинг ҳождати йўқ. Ҳақиқатан ҳам кейинги вақтларда корхона ва ташкилотлардаги электр қурilmаларида жароҳатланган ҳоллари анча кўпайган, — дейди Абдували ака. — Фақат ўтган йилнинг ўзида электр жароҳати туфайли 20 киши ҳаётдан кўз юмганлигини таъкидлаб ўтиш жоиз. Бахтсиз ҳодисалар аксарият ташкилот ва корхоналарнинг раҳбарлари ва энергетиклари электр ҳўжалигини хавфсиз равишда ташкил қилиш масалаларига эътиборсизлик билан қараган, электр қурilmаларидан фойдаланиш паст даражада олиб бориладиган, ишчи, хизматчи ва ўқувчилар билан электр токидан эҳтиёт бўлиш ҳақида тушунириш ишлари олиб бориладиган муассасаларда рўй бермоқда. Умумий ҳодисаларнинг 35 фоизи корхоналарнинг электр-техник ходимлари техника хавфсизлиги ва техник эксплуатация қондаларини кўпол равишда бузганликлари, ташкилий-техник тадбирлар баъқарилмаган ҳолларда рўй берса, 65 фоизи корхонадаги вазифаси электр қурilmаларидан фойдаланиш билан боғлиқ бўлмаган ходимлар иштирокида юз бермоқда. Энг ачинарлиси, атрофдагилар биринчи тиббий ёрдам ва суғий нафас олдириш кўллари, шунингдек ток уриши туфайли шикастланганларнинг юрагини ўқалашни билмаганликлари сабабли жабрланувчиларга ёрдам кўрсата олмаётганлиги.

Мисолларга мурожаат қилайлик. Шаҳримиздаги «Эталон» ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳам яқинда натижаси ўлим билан тугаган бахтсиз ҳодиса юз берди. Бирлашмадаги автоматнинг бошқарув занжирларини таъмирлаш лозим эди. Таъмир жараёнида фаолият кўрсатётган электр қурilmасидаги ишларнинг корхонада командировкада бўлган ходим томонидан ўзбошимчилик билан кенгайтириб борилиши ҳамда ўзига нотаниш бўлган қурilmаларга хизмат кўрсатётган киши устидан керакли назорат ўрнатилмаганлиги сабабли битта одамнинг умрига зомин бўлибди.

Шунингдек, Тошкентдаги 2-трамвай-троллейбус депосига қарашли 9-йўналишдаги 2323 рақамли трамвай ҳайдовчиси ҳам ҳаётдан эрта кўз юмди. Гап шунданки, ҳайдовчи кабинасидаги электр шички қожукида ҳимоя қопқоқчаси ўрнатилмаганлиги туфайли ҳайдовчи қувайти 600 вольт бўлган қурilmаларга қўли билан тегиб кетди. Бу ҳайдовчи ўқува комбинатида ҳайдовчилик курсларини тугатган ишлай бошлаганига эндиgina 13 кун бўлган ва техника хавфсизлиги бўйича III ўрнига II малака гуруҳи билан фаолиятини бошлаган эди.

— Абдували Ғаниевич, айтмики, бундай бахтсиз ҳодисалардан узоқроқ бўлиш учун корхона ва ташкилотларда биринчи навбатда нимага эътибор қаратиш лозим! Жўналдан, сизнинг корхонангизда бу борада қандай ишлар амалга ошириляпти!

— Авваламбор, корхона, ташкилот ва муассасаларда электр жароҳатларининг олдини олиш учун электр қувайти инспекцияларининг кўрсатмаларига тўла риоя қилиш лозим. Хар бир корхона ва ташкилотда буйруқ ва фармойиш орқали электротехника хизмат кўрсатадиган муҳандис-техник ходимлар ичидан электр ҳўжалигига жавоб берадиган шахс таъинланган лозим, барча ишлар қондаларга мувофиқ ташкил этилиши, электр қурilmалари техник хавфсизлиги воситалари билан таъминлиниши, техникларга электр токи хавфи томонлари ҳусусида ва тоқдан жароҳатланганларга биринчи ёрдам кўрсатиш ҳақида оммавий-ташқилий ишларга катта эътибор қаратиш лозим.

Бизнинг «Энергоназорат» корхонамиз томонидан ҳам электр токи орқали юз берадиган бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш учун маълум ишлар амалга оширилмоқда. Жўналдан, қайси маҳкамалар қарашлигидан қатъий назар барча сановат корхоналари, ташкилот ва муассасалардаги истеъмолчиларнинг электр қурilmаларининг техник ҳолати, эксплуатацияни ташкил этиш ва техника хавфсизлигини муфассал назоратдан ўтказиш. Назорат пайтида аниқланган камчиликларни бартараф қилиш кўллари кўрсатилган йўриқномаларни корхоналарга топшириляпти. Модомки, инсон ёруғ жаҳонга бир марта келар экан, бепарволик қилиб азия умримизга зомин бўлмалик, электр қурilmаларининг техник хавфсизлиги қондаларига тўла риоя этиляпти.

Суҳбатдош Дилшод ИСРОИЛОВ.

Ўлкамизга олтин куз ташриф буюрди.

Аммо боғларда болаларнинг завқ-шавқи

ҳамон давом этаётти.

Воҳид Тўраев сурат лавҳаси.

Робот—фаррош

ЯПОНИЯНИНГ

«Отомакс» электроника компа-

нияс катта меҳмонхона ва

кўп қаватли уйлар маъ-

муриятини фаррошларнинг

етишмаслиги каби доимий

ташвишдан яқин кунларда

халос этиш ниятида. Фирма

харидорлар учун том маъ-

нода бир ўзи турт киши-

нинг ишини бажарадиган

ва раҳбарлар билан тор-

тишмайдиган янги роботни

таклиф этишга тайёр. Ташқи

кўриниши кўпол бўлган бу

электрон одам кучли ва

қўлимиз чапсиз ва чўтқа

арамида бир соат ичда

900 квадрат метрлик май-

донинг йилитириб тозалай

олади. Ўзи юрар бу фар-

рош бинонинг у ёки бу хона-

сини тозалашда энг маъқул

йўлни мустанфил белгилаш

имкониятини берадиган мик-

рокомпьютерлар билан таъ-

минланган. У стол ва бошқа

турли тўсиқларни айланиб

ўта олади. Топшириқни ба-

жариб бўлган робот авто-

Бир неча дақиқада

БИЗ рақамли программа-

лаштирилган бошқарувда

металлни қайта ишлаш са-

новати дастурлари ишлай

олишини билимиз. Авст-

рияда эса мебель фабрика-

лари учун программалашти-

рилган автомат бунёд

этилди. Белгиланган про-

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

Бармоқ излари тикланади

ЛАЗЕР аста-секин турли

соҳалар, ҳаттоки кримина-

листикада ҳам энг яхши

ёрдамчи бўлиб қолмоқда.

Унинг нури ёрдамда қан-

дайдр бошқа усуллар би-

лан аниқлаш мушкул бўл-

ган бармоқ изларини тик-

лаш мўмкин. Канадалик

криминалистика уш банк

бетлари, конверт, қороз,

пилоқ ва ҳаттоки одам те-

рисиданги бармоқ изларини

аниқлашда фойдаланилади.

Бундан ташқари лазер нури

янги изларни эскиридан

фарқлай олади.

Фозилжон ОРИПОВ.

Бир неча дақиқада

БИЗ рақамли программа-

лаштирилган бошқарувда

металлни қайта ишлаш са-

новати дастурлари ишлай

олишини билимиз. Авст-

рияда эса мебель фабрика-

лари учун программалашти-

рилган автомат бунёд

этилди. Белгиланган про-

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

раммага мувофиқ дастур

ТИЖОРАТ ЖАБРАЛАРИ ВА ЭЪЛОМЛАР

АЗИЗ ҚИЗЛАР!

АГАР ОЛДИНГИЗДА КАСБ ТАНЛАШ МУАММОСИ ТУРГАН

БЎЛСА БИЗНИНГ ҲУЗУРИМИЗГА,

Тошкент «Тўқимачилик комбинати»

ип-газлама ишлаб чиқариш

бирлашмасининг

ХУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

ЎҚИШГА КЕЛИНГ!

Бу ерда сиз малакали касб эгаси бўлиб етишасиз — на юқори ҳақ тўланадиган ишга ўрнашасиз.

Бизнинг комбинатимиз — мустақил шаҳарча бўлиб, унда ҳамма нарса: тиббий-санитария қисми, поликлиника, сўхатгоҳ, спорт мажмуи, Маданият саройи, ошхоналар, сабзавот ва озиқ-овқат дўконлари, буг ҳаммомлари билан маниший комплекслар, хушрўйпарварлик салонлари, сартарошхоналар мўжайе. Комбинатда танқис моллар, озиқ-овқат маҳсулотлари сотилади. Тошкент денгизи соҳилларида ва тоғ ён бағрида катталар ва болалар учун дам олиш масканлари бор. Маъмурият боғ ҳовлилар, шахсий қурилишлар олиб бориладиган ер участкалари сотиб олиш учун энг қулай шарт-шароитларни яратиб берган.

Келгусида қутиладиган ана шундай истиқбол манзаралари Сизни озми-кўпми қизиқтириб қолган бўлса, ўқиб, ишлаш ва меҳнатга ҳақ тўлаш тартиблари билан танишиб қилинг.